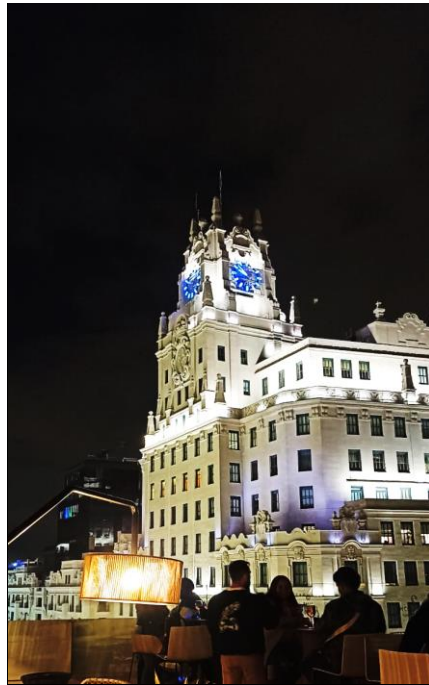

Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων
Πρεσβεία της Ελλάδος στη Μαδρίτη

**Δελτίο Οικονομικών και Επιχειρηματικών
Εξελίξεων στην Ισπανία**

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2023

Επιμέλεια-σύνταξη:

Παντελής Γκάσιος
Χριστίνα Οικονόμου
Αριάδνη Κορμαλή
Σοφία Σαββάκη

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη, <https://www.agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/office/840>, ecocom-madrid@mfa.gr

Οικονομικές Εξελίξεις

Μείωση του πληθωρισμού στο 3,2% τον Νοέμβριο στην Ισπανία

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία που δημοσίευσε το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INE), ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή στην Ισπανία διαμορφώθηκε για το μήνα Νοέμβριο στο 3,2% σε ετήσια βάση, πράγμα που σημαίνει ότι μετριάσθηκε σε σχέση με τον μήνα Οκτώβριο. Η πτώση, κατά τρία δέκατα της ποσοστιαίας μονάδας σε ετήσια βάση, οφείλεται κυρίως στις μειώσεις στις τιμές των καυσίμων και των τουριστικών πακέτων, μεγαλύτερες από αυτές που καταγράφηκαν τον ίδιο μήνα του 2022. Η αύξηση των τιμών των τροφίμων και των μη αλκοολούχων ποτών είναι επίσης χαμηλότερη από ό,τι τον Νοέμβριο του προηγούμενου έτους, ενώ αντίθετα η μείωση των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας είναι μικρότερη σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2022. Από την άλλη, ο εκτιμώμενος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του πυρήνα του πληθωρισμού (ο οποίος δεν λαμβάνει υπόψη τα μη επεξεργασμένα τρόφιμα και τα ενεργειακά προϊόντα) μειώθηκε κατά επτά δέκατα της εκατοστιαίας μονάδας, στο 4,5%. Τα στοιχεία που παρέχονται από το INE δίνουν μια κατά προσέγγιση πρώτη εικόνα για το πόσο θα αυξηθούν οι συντάξεις το επόμενο έτος. Η αναπροσαρμογή θα είναι περίπου στο 3,8%, λαμβανομένου υπόψη του μέσου πληθωρισμού μεταξύ Δεκεμβρίου 2022 και Νοεμβρίου 2023, σύμφωνα με τον τύπο που καθορίστηκε στην πρώτη φάση της

συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης, που εγκρίθηκε στην τελευταία κοινοβουλευτική περίοδο (ακριβή στοιχεία αναμένονται να δημοσιευθούν έως 14 Δεκεμβρίου τ.ε.).

Χρηματιστήριο

Ο χρηματιστηριακός δείκτης IBEX35 έκλεισε το Νοέμβριο στις 10,058.20 μονάδες ξεπερνώντας για πρώτη φορά εντός του τρέχοντος έτους το φράγμα των 10,000 μονάδων και καταγράφοντας μηνιαία αύξηση της τάξεως του 11,54% έναντι των 9,017.30 μονάδων στο τέλος Οκτωβρίου. Σε ετήσια βάση, ο δείκτης IBEX35 εμφανίζεται αυξημένος κατά 19,64%, ενώ σε τριμηνιαία βάση καταγράφει αύξηση κατά 5,82%.

Επιβεβαίωση συνέχισης ανοδικής πορείας αφίξεων αλλοδαπών τουριστών στην Ισπανία κατά τον Σεπτέμβριο

Με βάση τα προσφάτως δημοσιευθέντα στοιχεία του Ισπανικού Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής (INE), επιβεβαιώνεται η σημαντική αύξηση, επιπέδου 13,6% σε ετήσια βάση, στις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών που σημειώθηκε κατά το μήνα Σεπτέμβριο τ.ε. στην Ισπανία, με το συνολικό αριθμό αφιχθέντων ταξιδιωτών να ανέρχεται συνολικά, στα 8,82 εκατ. άτομα, ξεπερνώντας τον υψηλότερο, έως σήμερα, αριθμό αφίξεων του αντίστοιχου μήνα του έτους 2019. Οι σωρευτικές δαπάνες των ξένων τουριστών κατά τους πρώτους εννέα μήνες 2023 αυξήθηκαν επίσης κατά 24% πλησιάζοντας τα 85 δισ. ευρώ και δείχνοντας ξεκάθαρα ότι -πλην απίθανου απροόπτου-

θα υπερβούν για πρώτη φορά τα 100 δισ. ευρώ. μέχρι το τέλος του έτους. Ειδικότερα, σύμφωνα και με τα πρόσφατα στοιχεία εσόδων των ξενοδοχείων και των αεροπορικών εταιρειών κατά τον μήνα Οκτώβριο υποδηλώνεται υπέρβαση του ιστορικού ορόσημου των 83,7 εκατομμυρίων ταξιδιωτών που επιτεύχθηκε κατά το 2019.

Με δηλώσεις του σε κλαδικό τουριστικό συνέδριο Turgesraña, ο υπηρεσιακός Υπουργός Βιομηχανίας, Εμπορίου και Τουρισμού της Ισπανίας, κ. Héctor Gómez, εξέφρασε συγκρατημένη αισιοδοξία, προβλέποντας ότι το έτος 2023 θα πλησιάσει, όσον αφορά τις διεθνείς αφίξεις, τα προ της πανδημίας επίπεδα, ενώ θα τα ξεπεράσει σημαντικά σε ό,τι αφορά τις τουριστικές δαπάνες. Ωστόσο, κλαδικές οργανώσεις παροτρύνουν τη μελλοντική Κυβέρνηση της χώρας να επικεντρωθεί στις δαπάνες των ταξιδιωτών στην Ισπανία και όχι στον αριθμό των αφίξεων, εν μέρει λόγω των ανησυχιών για τον μαζικό τουρισμό. Σύμφωνα με τα στοιχεία του INE, οι δαπάνες βρίσκονται ήδη σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Ειδικότερα, τον Σεπτέμβριο, οι δαπάνες ανήλθαν σε 11,21 δισ. ευρώ, εμφανίζοντας ετήσια αύξηση της τάξεως του 22,6%, ενώ το σωρευτικό σύνολο από τον Ιανουάριο έως τον Σεπτέμβριο αυξήθηκε κατά 24%, φτάνοντας στα 84,608 δισ. ευρώ. Η ανάλυση των χωρών προέλευσης των ξένων τουριστών αποκαλύπτει την πλήρη ανάκαμψη και την εδραίωση του Ηνωμένου Βασιλείου ως της πιο σημαντικής χώρας προέλευσης

τουριστών προς Ισπανία, τόσο όσον αφορά την αποστολή τουριστών όσο και τις δαπάνες. Τον Σεπτέμβριο τ.ε. 1,95 εκατ. ταξιδιώτες έφθασαν στην Ισπανία από το Ηνωμένο Βασίλειο, αντιπροσωπεύοντας το 22,1% του συνόλου, πολύ μπροστά από τη Γερμανία και τη Γαλλία, τις άλλες δύο σημαντικότερες χώρες προέλευσης. Οι τουρίστες από το Ηνωμένο Βασίλειο ξόδεψαν 2,258 δισ. ευρώ κατά τη διάρκεια των ταξιδιών τους στην Ισπανία, γεγονός που τους καθιστά την κορυφαία αγορά προέλευσης, αντιπροσωπεύοντας το 20,1% των συνολικών δαπανών. Το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν εξάλλου η κορυφαία αγορά προέλευσης για τρεις Αυτόνομες Κοινότητες (Ανδαλουσία, Κανάριες Νήσοι και Βαλένθια) και η δεύτερη σημαντικότερη για τις Κοινότητες των Βαλεαρίδων και της Καταλονίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αγορά των Καναρίων είχε ισχυρότατη εξάρτηση από το Ηνωμένο Βασίλειο, με τους Βρετανούς να αντιπροσωπεύουν το 45% του συνόλου τον Σεπτέμβριο. Μεταξύ των έξι μεγαλύτερων Αυτόνομων Κοινοτήτων, η Μαδρίτη είναι η μόνη στην οποία το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αποτελεί σημαντική αγορά προέλευσης. Οι Ηνωμένες Πολιτείες προηγούνται με 12,7% των ταξιδιωτών, χάρη στο ρόλο του αεροδρομίου της Μαδρίτης «Adolfo Suárez Madrid-Barajas» ως κόμβου σύνδεσης με την Αμερική.

**Οριστικοποίηση πώλησης
μειοψηφικού μεριδίου υπό
κατασκευή υπεράκτιου αιολικού**

πάρκου Baltic Eagle στη Βαλτική Θάλασσα

Όπως αναφέρεται σε σχετικό εταιρικό ανακοινωθέν, ισπανικός ενεργειακός κολοσσός Iberdrola οριστικοποίησε την πώληση στον μεγάλο εμιρατινό Όμιλο Masdar, διεθνή πρωτοπόρο στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και θυγατρικό του δευτέρου μεγαλύτερου κρατικού επενδυτικού Ταμείου του Αμπού Ντάμπι, Mubadala, μειοψηφικού μεριδίου 49% στην εταιρεία που κατέχει το υπό κατασκευή project υπεράκτιου αιολικού πάρκου της Iberdrola στα γερμανικά ύδατα της Βαλτικής Θάλασσας με την επωνυμία Baltic Eagle, δυναμικότητας 476 MW. Η οριστικοποίηση της πώλησης έρχεται ως συνέχεια της λήψης των σχετικών εγκρίσεων από τις κανονιστικές Αρχές.

Το τίμημα, όπως είχε συμφωνηθεί τον παρελθόντα Ιούλιο που «έκλεισε» η σχετική συμφωνία, αναμένεται να ανέλθει στο ποσό των 375 εκατ. ευρώ περίπου, ενώ η συνολική κεφαλαιακή αξία του αιολικού πάρκου εκτιμάται σε πλησίον του 1,63 δισ. ευρώ, όταν η κατασκευή του θα έχει ολοκληρωθεί. Επισημαίνεται πως η Masdar έχει δεσμευθεί να συνεισφέρει στο κόστος κατασκευής του υπεράκτιου αιολικού πάρκου, σε αναλογία με το ποσοστό συμμετοχής της.

Το αιολικό πάρκο Baltic Eagle αναμένεται να καταστεί λειτουργικό έως το τέλος του 2024, έχει ήδη εξ ολοκλήρου προπωλήσει την παραγωγή του μέσω μακροπρόθεσμων

συμβολαίων, ενώ διαθέτει ελάχιστη ρυθμιζόμενη ταρίφα για τη διάθεσή της ενέργειας που θα παράγει, της τάξεως των 64,6 ευρώ ανά μεγαβατώρα (MWh) κατά την πρώτη εικοσαετία της λειτουργίας του.

Όπως σημειώνεται από ισπανικές κλαδικές πηγές, η οριστικοποίηση της εν λόγω πώλησης μέρους αιολικού πάρκου στον Όμιλο Masdar αντανακλά την ευρύτερη στρατηγική Ομίλου Iberdrola για χρηματοδότηση των αναπτυξιακών σχεδίων του στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εστιάζοντας στην προσέλκυση χρηματοοικονομικών επενδυτών και επιτρέποντας σε αυτούς να κατέχουν μειοψηφικά μερίδια στα project της Iberdrola. Εγχώρια κλαδικά μέσα αναφέρονται σε αντίστοιχες στρατηγικές συνεργασίες της Iberdrola στη Βραζιλία, στο Μεξικό, στη Βαλτική Θάλασσα, αλλά και στην Ισπανία, με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη του παραγωγικού δυναμικού της σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Αύξηση της ανεργίας στην Ισπανία και ταυτόχρονη αύξηση των κοινωνικά ασφαλισμένων κατά τον Οκτώβριο. Στο 11,84% ο δείκτης ανεργίας το 3ο τρίμηνο 2023

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του ισπανικού Υπουργείου Απασχόλησης, τον Οκτώβριο τ.ε. παρατηρήθηκε αύξηση του αριθμού των εγγεγραμμένων ανέργων για τρίτο συνεχή μήνα, κατά 36.936 άτομα, καθώς και ταυτόχρονη αύξηση κατά 92.862 άτομα του αριθμού των εγγεγραμμένων στο

σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. στον τομέα της εκπαίδευσης. Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, το ετήσιο ποσοστό μείωσης της ανεργίας εμφανίστηκε τον Οκτώβριο ελαττωμένο κατά δύο μονάδες, στο 5,3%. Με βάση τα ως άνω στοιχεία, οι συνολικά εγγεγραμμένοι στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ανήλθαν 20,8 εκατ. άτομα, με την άνοδο της απασχόλησης να αποδίδεται ουσιαστικά στον κλάδο της εκπαίδευσης, στον οποίο δημιουργήθηκαν 191.154 θέσεις εργασίας σε μόλις έναν μήνα, αντισταθμίζοντας την απώλεια θέσεων άνω των 50.000 απασχολούμενων στον κλάδο φιλοξενίας και 36.500 στον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης, λόγω του τέλους της τουριστικής περιόδου. Το 93% των νέων θέσεων εργασίας τον Οκτώβριο καλύφθηκε από γυναίκες, με 86.876 περισσότερες γυναίκες ενταγμένες στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης τον Οκτώβριο σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο. Η σημαντική αύξηση της ένταξης στον τομέα της εκπαίδευσης επηρεάστηκε εν μέρει από τη στατιστική μεταφορά των εργαζομένων στη δημόσια εκπαίδευση, οι οποίοι είχαν κατηγοριοποιηθεί στον ευρύτερο τομέα της δημόσιας διοίκησης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση κατά 36.000 εργαζόμενους στον τομέα της δημόσιας διοίκησης για τον Οκτώβριο. Εν τούτοις, ο καθαρός αριθμός νεοεισερχομένων στον κλάδο της εκπαίδευσης ξεπέρασε τα 150.000 άτομα, κυρίως εξαιτίας του φαινομένου της επιστροφής στα σχολεία. Επισημαίνεται εξάλλου ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία

ανεργίας που δημοσίευσε στο τέλος Οκτωβρίου το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής της Ισπανίας (INE) για το τρίτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 209.100 άτομα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (+0,99%) και ανήλθε συνολικά σε 21.265.900 άτομα. Όσον αφορά την ανεργία, ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά το εν λόγω τρίμηνο κατά 92.700 άτομα (+3,36%), με τους ανέργους να ανέρχονται σε 2.855.200 άτομα και το ποσοστό ανεργίας να διαμορφώνεται στο 11,84%, δηλαδή 24 εκατοστά της ποσοστιαίας μονάδας περισσότερο από ό,τι το προηγούμενο τρίμηνο.

Αποχώρηση Ομίλου Vodafone από την ισπανική αγορά τηλεπικοινωνιών

Σύμφωνα με τα ισπανικά οικονομικά μέσα, ο μεγάλος βρετανικός πολυεθνικός τηλεπικοινωνιακός Όμιλος Vodafone εμφανίζεται να αποχωρεί από την ισπανική αγορά, έπειτα από περισσότερα από 25 έτη παρουσίας σε αυτήν. Σύμφωνα με ανωτέρω πηγές, έχει επέλθει συμφωνία με τον επίσης βρετανικό τηλεπικοινωνιακό / επενδυτικό Όμιλο Zegona για την εξαγορά της Vodafone Ισπανίας έναντι περίπου 5 δισ. ευρώ. Σύμφωνα δε με έγκυρες εδώ κλαδικές εκτιμήσεις, η αποχώρηση της Vodafone από την Ισπανία συνιστά μία «ηχηρή αποτυχία» του Ομίλου, ο οποίος ενώ διέθετε εξαιρετική θέση στην αγορά και προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης, έχασε τα πάντα εξαιτίας, κυρίως, κακών αποφάσεων και χειρισμών της

διοίκησής του, που δεν βοήθησαν την Vodafone Ισπανίας να προσαρμοστεί στην ευμετάβλητη και εξαιρετικά ανταγωνιστική ισπανική αγορά τηλεπικοινωνιών, η οποία χαρακτηρίζεται εδώ και αρκετά χρόνια από πολύ μεγάλες καθοδικές πιέσεις στις τιμές των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Εγχώρια οικονομικά μέσα κάνουν ιστορική αναδρομή στην παρουσία της Vodafone στην Ισπανία από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, όταν ανέλαβε τον έλεγχο του Ομίλου Airtel, κατόχου της μίας από τις δύο τότε άδειες κινητής τηλεφωνίας (η άλλη ήταν για την Telefónica), καθιστάμενη δεύτερος μεγαλύτερος παίκτης στην ισπανική τηλεπικοινωνιακή αγορά, ενώ στις αρχές της δεκαετίας του 2000 εισήλθε και στην αγορά σταθερής τηλεφωνίας. Εν συνεχεία, πάντοτε σύμφωνα με τις κλαδικές αναλύσεις και εκτιμήσεις, εξαιτίας σειράς ανεπαρκών διοικητικών χειρισμών και παρά τις κατά καιρούς προσπάθειες εξυγίανσης, η Vodafone άρχισε να χάνει μερίδιο αγοράς από τον γαλλικό τηλεπικοινωνιακό Όμιλο Orange, ο οποίος κατέληξε να πάρει τη θέση του δεύτερου μεγαλύτερου παίκτη στην ισπανική αγορά σε ό,τι αφορά τον αριθμό πελατών και τα έσοδα. Ως σημαντικό ορόσημο στην καθοδική πορεία του Ομίλου Vodafone Ισπανίας αναφέρεται επίσης η εξαγορά το 2014 της παλαιάς εταιρείας καλωδιακών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών Ono, έναντι άνω των 7,2 δισ. Ευρώ συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης χρέους της Ono έναντι σειράς επενδυτικών Ταμείων,

τίμημα που εκ των υστέρων κρίνεται μάλλον υπερβολικό σε σύγκριση με τα οφέλη που προέκυψαν για τη Vodafone Ισπανίας, η οποία στη συνέχεια αναγκάστηκε να επιδιώξει συμφωνίες χονδρικής με την Telefónica, ώστε να επιτύχει εθνική κάλυψη.

Ως έτερο αρνητικό σημείο καμπής για την πορεία της Vodafone στην Ισπανία χαρακτηρίζεται η απόφαση της διοίκησης να εγκαταλείψει την τηλεοπτική ποδοσφαιρική αγορά με το επιχείρημα ότι συνεπαγόταν υψηλό κόστος και δεν ήταν κερδοφόρα και να στραφεί σε ένα τηλεοπτικό μοντέλο βασισμένο σε μετάδοση σειρών και ταινιών, μέσω συμφωνιών με μεγάλες εταιρείες παραγωγής.

Σύμφωνα με τις κλαδικές εκτιμήσεις, η ανωτέρω απόφαση είχε ως συνέπεια να χάσει η Vodafone Ισπανίας σημαντικό μέρος των συνδρομητών της και να οδηγηθεί ο Όμιλος σταδιακά σε απώλεια εσόδων και αναπροσαρμογές προσωπικού, καθώς και κλείσιμο καταστημάτων στην Ισπανία. Αποτέλεσμα όλων των προηγούμενων ήταν η μητρική Vodafone να υποβαθμίσει στις αρχές του έτους την ισπανική θυγατρική της, ενσωματώνοντάς την στο ευρωπαϊκό cluster του Ομίλου και τον περασμένο Μάιο να ανακοινώσει ότι επανεξετάζει όλες τις δραστηριότητές της στην Ισπανία, συμπεριλαμβανομένου του ενδεχομένου πώλησης της Vodafone Ισπανίας. Κατά το διάστημα των προηγούμενων μηνών, ο Όμιλος εισέπραξε το ενδιαφέρον διαφόρων

επενδυτών μεταξύ των οποίων ο Όμιλος Zegona.

Πιθανό ισπανικό αίτημα παράτασης του μέτρου της Ιβηρικής Εξαίρεσης

Όπως αναφέρουν εδώ έγκυρες οικονομικές πηγές, παρά το γεγονός ότι η πρόοδος στα περισσότερα εκκρεμή οικονομικά ζητήματα που απασχολούν την Ισπανία συναρτάται απολύτως με τον σχηματισμό νέας Κυβέρνησης, θεωρείται πάντως σχεδόν βέβαιο ότι η μελλοντική ισπανική Κυβέρνηση πρόκειται να ζητήσει από την Ε.Ε. την παράταση ισχύος του μέτρου της «Ιβηρικής Εξαίρεσης» πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2023. Τούτο ασφαλώς, εφ' όσον νωρίτερα το Συμβούλιο της Ε.Ε. δώσει την έγκρισή του, κατόπιν σχετικής ανάλυσης της Ευρ. Επιτροπής, για χρονική επέκταση της ισχύος του ευρύτερου πλαισίου έκτακτων μέτρων μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, στο οποίο περιλαμβάνεται το μέτρο της «Ιβηρικής Εξαίρεσης», κάτι που υποστηρίζει σθεναρά η Ισπανία, η οποία και διανύει το τελευταίο δίμηνο της Προεδρίας της στο Συμβούλιο.

Όπως σημειώνεται από εδώ κλαδικές πηγές, ο μηχανισμός της «Ιβηρικής Εξαίρεσης» είναι ουσιαστικά ανενεργός από τα τέλη Φεβρουαρίου τ.ε. εξαιτίας αφ' ενός της απότομης πτώσης της τιμής του φυσικού αερίου στη χονδρική αγορά και αφ' ετέρου, πιο πρόσφατα, της σταδιακής αύξησης του κατώτατου ορίου τιμής φυσικού αερίου πέραν της οποίας το μέτρο τίθεται σε ισχύ, έως τα 65 ευρώ ανά μεγαβατώρα (MWh),

έναντι 40 ευρώ ανά μεγαβατώρα όταν ξεκίνησε η εφαρμογή του μέτρου. Εδώ κλαδικά μέσα αναφέρουν ότι η ισπανική Κυβέρνηση δεν επιθυμεί να εγκαταλείψει το εν λόγω «εργαλείο» που θεωρεί ότι θα μπορούσε να είναι πολύ χρήσιμο εφ' όσον η τιμή του φυσικού αερίου αναρριχηθεί ξανά, ειδικά ως αποτέλεσμα του πολέμου που ξεκίνησε πρόσφατα στη Μ. Ανατολή. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ισπανικής Κυβέρνησης, το μέτρο της «Ιβηρικής Εξαίρεσης», κατά το διάστημα της λειτουργίας του, επέτρεψε στους Ισπανούς καταναλωτές ενέργειας να εξοικονομήσουν άνω των 5 δισ. ευρώ. Πηγές του ισπανικού Υπουργείου Οικολογικής Μετάβασης και Δημογραφικής Πρόκλησης τονίζουν ότι ο μηχανισμός –τον οποίο περιγράφουν ως «προστατευτική ασπίδα»– έχει σταθεροποιήσει τις προθεσμιακές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, μείωσε τους λογαριασμούς ρεύματος των καταναλωτών και ωφέλησε ολόκληρη την οικονομία της χώρας, βοηθώντας με ουσιαστικό τρόπο στην αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Σύμφωνα δε με το σκεπτικό της Κυβέρνησης, ο μηχανισμός, αν και δεν έχει ουσιαστικά εφαρμοστεί από τον Φεβρουάριο τ.ε., συνεχίζει να λειτουργεί προστατευτικά έναντι δυνητικών «εκρήξεων» των τιμών του φυσικού αερίου.

Σημειώνεται ότι ο εν λόγω μηχανισμός επεκτάθηκε ήδη μία φορά, με τη σχετική απόφαση της Ε.Ε. να οριστικοποιείται στο τέλος Απριλίου τ.ε., ώστε το πεδίο εφαρμογής του να φθάσει έως το τέλος του 2023.

Δημοσίευση Οδηγού «Business in Spain 2023» από τον ισπανικό φορέα ICEX – Invest in Spain.

Ο ισπανικός φορέας ICEX – Invest in Spain, δημοσίευσε στον διαδικτυακό του ιστότοπο τον Οδηγό «Business in Spain 2023», ο οποίος συνοψίζει τις κύριες ρυθμιστικές πτυχές που διέπουν τις επενδύσεις στην Ισπανία.

Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάζονται στον Οδηγό, η Ισπανία βρίσκεται σε εξαιρετική θέση παγκοσμίως όσον αφορά την οικονομία της: συγκεκριμένα πρόκειται για την 16η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο με βάση το ΑΕΠ, την 13η πιο ελκυστική χώρα για άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) και την 15η μεγαλύτερη χώρα - εξαγωγέα εμπορικών υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τον Οδηγό, η ελκυστικότητα της Ισπανίας για επενδύσεις δεν έγκειται μόνο στην εγχώρια αγορά της, αλλά και στη δυνατότητα να συνεργαστεί με τρίτες αγορές. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η χώρα έχει προνομιακή γεωστρατηγική θέση εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέχοντας πρόσβαση σε περισσότερους από 2.400 εκατομμύρια δυνητικούς πελάτες στην περιοχή ΕΜΕΑ (Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Αφρική). Οι ισχυροί οικονομικοί, ιστορικοί και πολιτιστικοί δεσμοί της, την καθιστούν ιδανική επιχειρηματική πύλη από και προς τη Λατινική Αμερική.

Επιπλέον, σύμφωνα πάντα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία, η Ισπανία είναι μια σύγχρονη οικονομία, με τις υπηρεσίες να αντιπροσωπεύουν πάνω από το 76% της

οικονομικής δραστηριότητας. Παράλληλα η χώρα εμφανίζεται να έχει καταστεί κέντρο καινοτομίας που υποστηρίζεται από ένα νέο, υψηλά καταρτισμένο εργατικό δυναμικό, με ισχυρό ανταγωνιστικό κόστος στην Δυτική Ευρώπη.

Όσον αφορά το εμπόριο αγαθών, το 2021 η Ισπανία κατέλαβε την 19η θέση στην στον κόσμο ως χώρα - εξαγωγέας και 15η ως χώρα - εισαγωγέας, ενώ στο εμπόριο υπηρεσιών κατέχει την 15η θέση ως χώρα - εξαγωγέας και 21η θέση ως χώρα - εισαγωγέας. Οι ισπανικές εξαγωγές και εισαγωγές αγαθών αντιστοιχούν στο 1,7% και 1,9%, αντίστοιχα, του παγκόσμιου συνόλου, ενώ οι ισπανικές εξαγωγές και εισαγωγές υπηρεσιών αντιπροσωπεύουν το 2,0% και το 1,3% αντίστοιχα..

Όπως είναι αναμενόμενο, οι χώρες της Ε.Ε. είναι οι κύριοι εμπορικοί εταίροι της Ισπανίας. Κατά συνέπεια, κατά τη διάρκεια του 2022, οι ισπανικές εξαγωγές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση αντιπροσώπευαν το 62,8% των συνολικών εξαγωγών και οι πωλήσεις προς την Ευρωζώνη αντιπροσώπευαν 55,2%. Οι εισαγωγές από την Ευρωπαϊκή Ένωση αντιπροσώπευαν το 44,7% του συνόλου και εκείνες από την Ευρωζώνη αντιπροσώπευαν το 37,7%. Οι κυριότεροι εμπορικοί εταίροι της Ισπανίας είναι η Γαλλία και η Γερμανία. Εκτός της Ε.Ε., η Ασία και η Αφρική έχουν εκτοπίσει Λατινική Αμερική και τη Βόρεια Αμερική από τον παραδοσιακό τους ρόλο ως οι κυριότεροι εμπορικοί εταίροι της Ισπανίας, εκτός ΕΕ.

Ο Οδηγός υπογραμμίζει την σημαντικότητα των μέτρων που έχει λάβει η ισπανική Κυβέρνηση για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ισπανικής οικονομίας και τη μεγιστοποίηση της συμβολής των ξένων επενδύσεων στην ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Τέλος αναλύει, μεταξύ άλλων, τις πιο σημαντικές ρυθμιστικές πτυχές που επηρεάζουν τις ξένες επενδύσεις στην Ισπανία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις ιδιαιτερότητες του ισπανικού νομικού συστήματος σε τομείς όπως το εταιρικό δίκαιο, η φορολογία, το εργατικό δίκαιο και το δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης, η πολιτική πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, το καθεστώς των κρατικών επιχειρηματικών ενισχύσεων, η ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού τομέα, το δίκαιο της πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, οι κανονισμοί για το ηλεκτρονικό εμπόριο και οι κανονισμοί λογιστικής και ελεγκτικής επιχειρήσεων (auditing).

Πρόθεση εξαγοράς μεριδίου πλησίον του 28% της Telefónica Deutschland από την ισπανική μητρική της

Όπως αναφέρουν ισπανικά κλαδικά μέσα και εν όψει της σημερινής προγραμματισμένης παρουσίασης του νέου στρατηγικού σχεδίου του ισπανικού τηλεπικοινωνιακού κολοσσού Telefónica στο πλαίσιο «Ημέρας Επενδυτών», ο Πρόεδρος της Telefónica José María Álvarez-Pallete έδωσε στις 7/11 μια γενική ιδέα για τις βασικές γραμμές του νέου σχεδίου της εταιρείας, εστιάζοντας το ενδιαφέρον του σε επικείμενη αιφνίδια προσφορά εξαγοράς

μεριδίου περίπου 28% του μετοχικού κεφαλαίου της γερμανικής θυγατρικής του Ομίλου, Telefónica Deutschland, αξίας πλησίον των 2 δισ.ευρώ, με σκοπό να πλησιάσει το 100% του κεφαλαίου της εν λόγω θυγατρικής της, εκμεταλλευόμενη τη πτώση της μετοχής αυτής στο γερμανικό Χρηματιστήριο. Με την αναμενόμενη προσφορά εξαγοράς μεριδίου 28% της Telefónica Deutschland, με μέγιστη αναμενόμενη καταβολή μετρητών της τάξεως των 1,97 δισ. ευρώ, ο Όμιλος Telefónica επιδιώκει να αυξήσει τη συνεισφορά της γερμανικής θυγατρικής του στα ενοποιημένα κέρδη του ισπανικού Ομίλου. Σημειωτέον ότι κατά το πρώτο εξάμηνο τρέχοντος έτους, η Γερμανία αντιπροσώπευε μερίδιο 18% των συνολικών εσόδων του Ομίλου Telefónica. Όπως καταγράφουν ως άνω πηγές, η Telefónica είχε τοποθετήσει μέρος του κεφαλαίου της γερμανικής θυγατρικής της στο γερμανικό χρηματιστήριο το 2012, προκειμένου να επιταχύνει την πορεία μείωσης του χρέους του Ομίλου, υπό το βάρος της επιδεινούμενης τότε χρηματοπιστωτικής κρίσης. Στην τρέχουσα σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου της Telefónica Deutschland, το 69,2% των μετοχών ανήκει στην Telefónica Germany Holdings Limited (ελέγχεται εξ ολοκλήρου από την ισπανική Telefónica), το 1,5% στην ισπανική Telefónica S.A. και το 29,2% τυγχάνει ελεύθερης διαπραγματεύσεως στο Χρηματιστήριο. Το 2022, τα έσοδα της γερμανικής θυγατρικής της Telefónica

ανήλθαν σε 8,22 δισ. ευρώ, ενώ διαθέτει 44 εκατ. πελάτες κινητής τηλεφωνίας και 2,3 εκατ. πελάτες σταθερής τηλεφωνίας/ ευρυζωνικών υπηρεσιών. Όπως σημειώνουν τα κλαδικά μέσα, ο Όμιλος Telefónica είχε αγοράσει το έτος 2014 τη θυγατρική της ολλανδικής τηλεπικοινωνιακής εταιρείας KPN στη Γερμανία έναντι 8,1 δισ. ευρώ, σε μία κίνηση που τότε υπήρξε πολύ σημαντική για τη μεγέθυνση της παρουσίας του μεγάλου ισπανικού τηλεπικοινωνιακού απρόχου στη χώρα.

Επισημαίνεται ότι εν λόγω κίνηση του Ομίλου Telefónica, εφ' όσον τελικά επιβεβαιωθεί, συμπίπτει χρονικά με την εν εξελίξει εξαγορά μεριδίου 9,9% της ισπανικής Telefónica από τον μεγάλο σαουδαραβικό τηλεπικοινωνιακό πάροχο Saudi Telecom Company (STC Group), ο οποίος ελέγχεται από το κρατικό ταμείο της Σαουδικής Αραβίας (PIF) και έχει ήδη πραγματοποιήσει στις αρχές του περασμένου Σεπτεμβρίου το πρώτο βήμα προκειμένου να καταστεί ο κύριος μέτοχος του ισπανικού τηλεπικοινωνιακού Ομίλου. Σημειώτεον ότι μέρος της εν λόγω συναλλαγής (συγκεκριμένα η απόκτηση μεριδίου 5% του μετοχικού κεφαλαίου μέσω διακανονισμού χρηματοοικονομικών τίτλων) ευρίσκεται σε αναμονή έγκρισης από την ισπανική Κυβέρνηση.

Επίσης, εν λόγω κίνηση της Telefónica στη Γερμανία, πραγματοποιείται ενόψει και της - κατά πάσα πιθανότητα- επικείμενης εισόδου του ισπανικού κρατικού Ταμείου συμμετοχών SEPI (Sociedad Estatal de Participaciones

Industriales) με μερίδιο 5% στο κεφάλαιο της Telefónica. Τα κλαδικά οικονομικά μέσα της Ισπανίας αναφέρονται σε επικέντρωση της στρατηγικής του Ομίλου Telefónica, στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου που είχε παρουσιαστεί το 2019, στη συγκέντρωση των δραστηριοτήτων και των επενδύσεων του σε τέσσερις στρατηγικές αγορές, συγκεκριμένα τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Βραζιλία και την Ισπανία, όπου, ιδιαίτερα στη Βρετανία και τη Βραζιλία, Όμιλος Telefónica έχει ήδη πραγματοποιήσει σημαντικότερες επενδυτικές κινήσεις.

Παρουσίαση νέου Στρατηγικού Σχεδίου 2023-2026 της Telefónica

Στις 8/11, στο πλαίσιο προγραμματισμένης «Ημέρας Επενδυτών», της πρώτης που διοργανώνει ο Όμιλος Telefónica από το έτος 2012, παρουσιάστηκε το νέο Σχέδιο του ισπανικού τηλεπικοινωνιακού κολοσσού για την περίοδο 2023-2026, κάτω από τρεις βασικούς άξονες, την ανάπτυξη, την κερδοφορία και τη βιωσιμότητα, το οποίο φέρει τον τίτλο GPS (Growth, Profitability and Sustainability). Κατά την ως άνω περίοδο η διοίκηση της Telefónica προσδοκά να καταγράψει ο Όμιλος μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης της τάξεως του 1% περίπου όσον αφορά τα έσοδα και του 18% ειδικότερα στο κομμάτι των ψηφιακών υπηρεσιών. Ο Πρόεδρος του Ομίλου Telefónica, José María Álvarez-Pallete, πρότεινε κατά την διάρκεια της «Ημέρας Επενδυτών» προς τους μετόχους του Ομίλου ένα μοντέλο καταβολής ελάχιστου μερίσματος 0,30 ευρώ ανά μετοχή για τα

επόμενα τρία χρόνια, στηριζόμενος στη βεβαιότητα της εταιρικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν, με ετήσια εκταμίευση 1,72 δισ. ευρώ, το σύνολο που θα διαθέσει η Telefónica σε μερίσματα στα τέσσερα χρόνια που περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο θα είναι της τάξεως των 6,88 δισ. ευρώ. Κατά την παρουσίαση των τριμηνιαίων αποτελεσμάτων του Ομίλου ανακοινώθηκε εξάλλου ότι στο τέλος του τρίτου τριμήνου η Telefónica είχε θέση ρευστότητας της τάξεως των 20,772 δισ. ευρώ.

Η τηλεπικοινωνιακή αγορά της Ισπανίας βρέθηκε στο επίκεντρο των ερωτήσεων από τους αναλυτές που ήταν παρόντες στην «Ημέρα Επενδυτών» της Telefónica, μια αγορά που συνεισφέρει το 27% των εσόδων του Ομίλου και η οποία, κατά την εκτίμηση των αναλυτών ευρίσκεται σε κατάσταση «σχυρού σοκ» εξαιτίας αφ' ενός της εν εξελίξει συγχώνευσης των Ομίλων Orange και MásMóvil που αναμένεται να δημιουργήσει έναν πολύ μεγάλο εγχώριο τηλεπικοινωνιακό «παίκτη» και αφ' ετέρου της επικείμενης εξαγοράς της Vodafone Ισπανίας από τη Zegona και της ισχυρής ανταγωνιστικής πίεσης τηλεπικοινωνιακών / ψηφιακών Ομίλων όπως η Digi. Η ανακοίνωση του εν λόγω νέου Στρατηγικού Σχεδίου της Telefonica ήλθε σε μια ευαίσθητη στιγμή για την εταιρεία, με την εν εξελίξει εξαγορά μεριδίου 9,9% της ισπανικής Telefónica από τον μεγάλο σαουδαραβικό τηλεπικοινωνιακό πάροχο Saudi Telecom Company (STC

Group) και την εκκρεμή έγκριση από την ισπανική Κυβέρνηση για το τμήμα του εν λόγω μεριδίου, της τάξεως του 5% που αφορά παράγωγους τίτλους, καθώς επίσης και την εξαγγελθείσα πρόθεση της ισπανικής Κυβέρνησης να εισέλθει με μερίδιο 5% στο κεφάλαιο της Telefónica, μέσω του ισπανικού Κρατικού Ταμείου Συμμετοχών SEPI (Sociedad Estatal de Participaciones Industriales) για να αντισταθμίσει την κατάσταση .

Απαντώντας σε ερωτήματα που τέθηκαν από αναλυτές σε σχέση με το ενδιαφέρον ομίλων όπως η STC και η SEPI για επενδυτικές τοποθετήσεις σε στρατηγικές εταιρείες όπως η Telefónica, ο Πρόεδρος του Ομίλου τόνισε ότι «είμαστε στρατηγικής σημασίας παίκτης, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε έναν τομέα που είναι στρατηγικός, διότι είναι το κλειδί για τη συνδεσιμότητα του μέλλοντος».

Η διοίκηση της Telefónica εξήγησε ότι οι οικονομικοί στόχοι του Ομίλου για την περίοδο 2023-2026 προβλέπουν θετικές επιδόσεις, με μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης περίπου 1% όσον αφορά τα έσοδα, 2% για τα κέρδη προ φόρων και αποσβέσεων, 5% για τις λειτουργικές ταμειακές ροές και πάνω από 10% όσον αφορά τη δημιουργία ταμειακών ροών. Συναφώς, ο μεγάλος τηλεπικοινωνιακός πάροχος έχει θέσει ως στόχο δημιουργίας ταμειακών ροών της τάξεως των 5 δισ. ευρώ το 2026, έναντι των 4 δισ. ευρώ που αναμενόταν για το τρέχον έτος. Το νέο Στρατηγικό Σχέδιο του Ομίλου, που φέρει τον τίτλο GPS (Growth, Profitability and

Sustainability), προβλέπει επίσης ευνοϊκή εξέλιξη του καθαρού χρηματοοικονομικού χρέους, ώστε να μειωθεί κατά 2,2 έως 2,5 φορές της κερδοφορίας προ φόρων και αποσβέσεων έως το 2026. Χωριστή αναφορά έγινε στον τομέα των ψηφιακών υπηρεσιών ("Telefónica Tech") για τον οποίο προβλέπεται ετήσια μεγέθυνση της τάξεως του 18%, ώστε να κλείσει τη χρήση 2026 με έσοδα της τάξεως των 3 δισ. ευρώ.

Η διοίκηση του Ομίλου ανέλυσε τη διαδικασία ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας που πραγματοποιήθηκε από τον μεγάλο πάροχο, με τη συμπερίληψη δικτύων 5G, ευρυζωνικών υπηρεσιών, οπτικών ινών και έξυπνων δικτύων, υπεραυτοματισμού με τεχνητή νοημοσύνη, υπολογιστών δικτύου και cloud. Όσον αφορά την τεχνολογία 5G, ανακοινώθηκε ότι η Telefónica σχεδιάζει να καλύψει το 90% του ισπανικού πληθυσμού έως το 2026, καθώς και να επιτύχει αντίστοιχα ποσοστά κάλυψης της τάξεως του 60% στη Βραζιλία, του 99% στη Γερμανία και του 70% στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ επίσης η διοίκηση του Ομίλου δήλωσε ανοικτή στο να αναζητήσει επιλογές επέκτασης, συνεργασιών, διαρθρωτικών συμμαχιών ή και εκχωρήσεων σε αγορές της Λατινικής Αμερικής, όπως το Μεξικό, Η Κολομβία, το Περού.

Η εταιρεία εξήγησε στο Σχέδιό της ότι «η Telefónica έχει υπερβεί ακόμη και τις υψηλότερες επενδυτικές απαιτήσεις της, ενώ οι νέοι στόχοι του Ομίλου προβλέπουν προοδευτική μείωση των επενδύσεων σε

σχέση με τις πωλήσεις σε ποσοστό κάτω του 12% το 2026, το οποίο αντιπροσωπεύει μια πτώση άνω των 2 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με τους στόχους του 2023». Όσον αφορά την εν λόγω μείωση των επενδύσεων, η ανακοίνωση αφορά την περίοδο μετά την τοποθέτηση σχεδόν 2 δισ. ευρώ για την εξαγορά της γερμανικής θυγατρικής του Ομίλου, Telefónica Deutschland, κλείνοντας έτσι τον κύκλο επέκτασης του Ομίλου Telefónica. Μεταξύ των σημείων που επισημαίνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο περιλαμβάνεται η μείωση του λειτουργικού κόστους του Ομίλου, αποτυπώνοντας σχέδιο απολύσεων στις οποίες αναμένεται να προβεί η Telefónica España, το οποίο πιθανότατα θα ανακοινωθεί κατά το επόμενο διάστημα. Σε σχέση με ενδεχόμενο σχέδιο απολύσεων στην Ισπανία, η διοίκηση δήλωσε ότι η εταιρεία προετοιμάζει διαπραγματεύσεις με τα συνδικάτα και ελπίζει ότι θα επιτευχθεί συμφωνία, αναφέροντας ειδικότερα ότι στο πρόγραμμα «μετασχηματισμού» του Ομίλου, ο τομέας των τηλεπικοινωνιών αναμένεται να εξοικονομήσει κεφάλαια της τάξεως των 600 εκατ. ευρώ έως το 2026.

Παραίτηση της ισπανικής εταιρείας MSC από επένδυση 55 εκατ. ευρώ, στο λιμάνι της Βαλένθια

Σύμφωνα με ισπανικούς οικονομικούς κύκλους, η ισπανική θυγατρική του μεγάλου διεθνούς ναυτιλιακού Ομίλου MSC, MSC España, παραιτήθηκε από τα δύο έργα που σχεδίαζε να αναπτύξει στη Ζώνη Δραστηριοτήτων Logistics (Zona de

Actividades Logísticas - ZAL) του λιμανιού της Βαλένθια. Πρόκειται για συνολική επένδυση ύψους 55,62 εκατ. ευρώ, ενώ πληροφορίες αναφέρουν ότι η απόφαση οφείλεται στη διοικητική βραδύτητα και στις νομικές προσφυγές που έχουν έως τώρα κατατεθεί κατά των έργων της ανάπτυξης της περιοχής. Ο Πρόεδρος της εταιρείας, κ. Francisco Lorente, ενημέρωσε τον πρόεδρο της Λιμενικής Αρχής της Βαλένθια, κ. Mar Chao, για την σχετική απόφαση, διευκρινίζοντας ότι η εταιρεία απομακρύνεται από την εν λόγω επένδυση λόγω μεγάλου χρόνου αναμονής, ενώ δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο να επικεντρώσει το επενδυτικό ενδιαφέρον στις περιοχές Silla, Paterna ή Ribá-Roja, σε απόσταση έως και 15 χιλιομέτρων από το λιμάνι.

Η MSC Ισπανίας είχε παρουσιάσει επενδυτικό σχέδιο για τη ZAL, ύψους 19,86 εκατ. ευρώ για την κατασκευή αποθήκης 20.200 τετραγωνικών μέτρων (οικόπεδο A2), προβλέποντας τη δημιουργία 60 άμεσων και 500 έμμεσων θέσεων εργασίας. Επιπλέον, μέσω της θυγατρικής της Medlog Iberia SLU, είχε παρουσιάσει επένδυση ύψους 35,76 εκατ. ευρώ για την εγκατάσταση αποθήκης logistics, με εξειδίκευση στη μεταφορά ψυκτικών εμπορευματοκιβωτίων για κατεψυγμένα και ψυχόμενα προϊόντα, προβλέποντας τη δημιουργία 25 άμεσων και 500 έμμεσων θέσεων εργασίας.

Η απόφαση απομάκρυνσης, έρχεται μετά από δύο και πλέον δεκαετίες συγκρούσεων για την ανάπτυξη της περιοχής, οι οποίες

έχουν οδηγηθεί αρκετές φορές στα Δικαστήρια. Η τελευταία το 2022, όταν το Διοικητικό Τμήμα του Ανώτατου Δικαστηρίου της Κοινότητας της Βαλένθια (Tribunal Superior de Justicia de la Comunitat Valenciana - TSJCV) ακύρωσε την απόφαση του Περιφερειακού Υπουργείου Ανάπτυξης του 2018, που ενέκρινε το Ειδικό Σχέδιο Ανάπτυξης της ZAL.

Η Λιμενική Αρχή της Βαλένθια επεσήμανε ότι η παραίτηση της MSC από τα επενδυτικά της σχέδια στο λιμάνι της πόλης «είναι μια επιχειρηματική απόφαση την οποία σέβεται και θα πρέπει να λάβει υπόψη της, συνυπολογίζοντας τι συμβαίνει όταν τα έργα καθυστερούν για πολύ καιρό»

Ενημερωτικό πρωινό με υπηρεσιακή πρώτη Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης και Υπουργό Οικονομικών Υποθέσεων και Ψηφιακού Μετασχηματισμού Nadia Calviño στην τοπική Αντιπροσωπεία της Ε.Ε

Το πρωί της 13ης Νοεμβρίου έλαβε χώρα σε αίθουσα του κτιρίου της εδώ Αντιπροσωπείας της Ε.Ε. ενημερωτικό πρωινό για τους Πρέσβεις των κρατών μελών της Ε.Ε. με προσκεκλημένη την πρώτη Αντιπρόεδρο της υπηρεσιακής Κυβέρνησης Sánchez και Nadia Calviño, οποία είναι επίσης Υπουργός Οικονομίας και Ψηφιακού Μετασχηματισμού, με αντικείμενο έναν ενδιάμεσο απολογισμό της ισπανικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά τα θέματα του χαρτοφυλακίου της. Πλειοψηφία παρευρισκόμενων ήταν σε επίπεδο

Εμπορικών Συμβούλων. Το ενημερωτικό πρωινό συντόνισε ο ασκών καθήκοντα επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ε.Ε. κ. Lucas González, ενώ παρούσα ήταν και η Διευθύντρια του Γραφείου του Ευρ. Κοινοβουλίου στη Μαδρίτη κα Μαρία Andrés. Κατά την τοποθέτησή της, κα Calviño αναφέρθηκε κατ' αρχάς σε ικανοποιητική πορεία ισπανικής οικονομίας, με μείωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημοσίου χρέους ως ποσοστών του ΑΕΠ, χάρη στην ακμαία οικονομική ανάπτυξη της χώρας με την ισχυρή συμβολή του εξωτερικού τομέα, των εξαγωγών και των εσόδων από τον τουρισμό. Κυρία Calviño αναφέρθηκε επίσης σε πτώση της ανεργίας και άνοδο του αριθμού των οικονομικά ενεργών πολιτών, ενώ δεν παρέλειψε να αναφερθεί στο γεγονός ότι, κατά την εκτίμησή της, η εξαιρετική πορεία της ισπανικής οικονομίας και η βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών της χώρας σε μία τόσο αρνητική διεθνή συγκυρία, οφείλεται πρωτίστως στα ευρωπαϊκά κονδύλια του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Αναφορικά με πορεία ισπανικής Προεδρίας, Ισπανίδα Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης αναφέρθηκε σε τέσσερις πυλώνες προτεραιοτήτων αυτής και συγκεκριμένα στο πλαίσιο ενίσχυσης της οικονομικής και νομισματικής ενότητας της Ε.Ε. και δημοσιονομικών μεταρρυθμίσεων, στην προώθηση της οικονομικής και ενεργειακής αυτονομίας, της πράσινης μετάβασης και της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, στην

προώθηση νέων τεχνολογιών και καινοτομίας (τονίζοντας αναγκαιότητα αναμόρφωσης ενωσιακού θεσμικού πλαισίου για τις τηλεπικοινωνίες), καθώς και στην αναθεώρηση του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου. Επίσης, κυρία Calviño αναφέρθηκε σε προτεραιότητα που αποδίδει ισπανική Προεδρία στην οικοδόμηση ισχυρών δεσμών με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής, επισημαίνοντας χαρακτηριστικά ότι «η Ευρώπη χρειάζεται, ιδιαίτερα αυτήν την εποχή φίλους». Αναφέρθηκε επίσης στις προκλήσεις και χρηματοδοτικές ανάγκες που θέτει στην Ε.Ε. ο πόλεμος στην Ουκρανία, καθώς και οι αυξημένες μεταναστευτικές ροές. Επισήμανε εξάλλου την αναγκαιότητα κινητοποίησης πρόσθετων επενδυτικών κεφαλαίων στην Ευρώπη τα επόμενα χρόνια. Ισπανίδα Αντιπρόεδρος εξήρε προσπάθειες ισπανικής Κυβέρνησης σε όλους τους τομείς προτεραιότητας, αναφέροντας ότι έχει καταγραφεί αξιοσημείωτη πρόοδος και σε αρκετούς τομείς προσδοκάται επίτευξη συμφωνιών πριν τη λήξη της ισπανικής Προεδρίας, ή, στην χειρότερη περίπτωση, διασφάλιση ικανοποιητικής προόδου με προοπτική οριστικοποίησης των συμφωνιών επί επερχόμενης βελγικής Προεδρίας. Κυρία Calviño επισήμανε ότι τόσο στο πλαίσιο δημοσιονομικών μεταρρυθμίσεων όσο και στο πλαίσιο των νέων τεχνολογιών και δη της τεχνητής νοημοσύνης επιδιώκεται η επίτευξη της «άριστης ισορροπίας» από την Προεδρία, η οποία στην μεν πρώτη περίπτωση έγκειται στο να επιτευχθούν οι συμφωνίες εκείνες στο

εσωτερικό της Ε.Ε. που θα επιτρέψουν την υιοθέτηση αναμορφωμένων κοινών δημοσιονομικών κανόνων, στη δε δεύτερη να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της απαραίτητης υιοθέτησης τεχνολογικής καινοτομίας και της διασφάλισης της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ασφάλειας διαχείρισης των δεδομένων των πολιτών της Ε.Ε.

Σε σχετική ερώτηση για την απορρόφηση κονδυλίων Σχεδίου Ανάκαμψης, κυρία Calviño σημείωσε ότι ισπανική Κυβέρνηση κατά τα δύο πρώτα χρόνια υλοποίησης του Σχεδίου έδωσε βάρος «έμπροσθεν», δηλαδή να υλοποιηθούν οι απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις, να επιλεγούν οι τομείς που θα στηριχθούν και να εντοπιστούν οι τομείς και οι συγκεκριμένες περιπτώσεις επιτυχούς διοχέτευσης και απορρόφησης των ευρωπαϊκών -και εθνικών- κονδυλίων, ενώ στη συνέχεια, το 2022 και το 2023 έχει δοθεί βάρος στο συστατικό στοιχείο του Σχεδίου που προβλέπει τις δανειακές χρηματοδοτήσεις για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων και την επιχειρηματική ανάπτυξη, καθώς και στην ενδυνάμωση των μηχανισμών ελέγχου, με πλήρη διαφάνεια. Αντιπρόεδρος ισπανικής Κυβέρνησης ενεχείρισε στο Γραφείο ΟΕΥ ατζέντα της Κυβέρνησης σχετικά με τη δεύτερη φάση υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την Ισπανία, οποίο δίνει έμφαση στην «επανεκβιομηχάνιση» (επισυνάπτεται σε ηλεκτρονική μορφή, στην ισπανική). Σε ερώτηση αναφορικά με τις

προοπτικές οικονομικής πολιτικής της νέας ισπανικής Κυβέρνησης Sánchez, κυρία Calviño περιορίστηκε επισημάνει ότι η οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης έχει συνέχεια, δίνοντας έμφαση, έπειτα από την μεταρρύθμιση της εργατικής νομοθεσίας που έλαβε χώρα κατά την προηγούμενη, ολοκληρωθείσα θητεία της, στην προσπάθεια εξορθολογισμού των επιδομάτων και ενισχύσεων που συνδέονται με την απασχόληση, καθώς και στην αναμόρφωση του συστήματος χρηματοδότησης των Αυτόνομων Κοινοτήτων.

Πληροφόρηση για 2η έκδοση προγράμματος καινοτομίας “AgroBank Tech Digital INNovation Program” ψηφιακής

Το Γραφείο ΟΕΥ της Μαδρίτης έλαβε ενημερωτική ηλεκτρονική επιστολή από την κρατική υπηρεσία προσέλκυσης επενδύσεων στην Αυτόνομη Κοινότητα της Βαλένθια, “Invest in Valencia”, σχετικά με την προκήρυξη της δεύτερης έκδοσης προγράμματος καινοτομίας για νεοφυείς επιχειρήσεις υπό την αιγίδα και χρηματοδότηση της AgroBank, θυγατρικού παραρτήματος της μεγάλης ισπανικής τράπεζας Caixa Bank με ειδικευση στην αγροβιομηχανία, με την διοργανωτική μέριμνα ενός από τους μεγαλύτερους επιταχυντές επιχειρήσεων (“business accelerators”) στην Ισπανία, με την επωνυμία Insomnia και έδρα τη Βαλένθια. Αντικείμενο του προγράμματος είναι ο εντοπισμός

καινοτόμων ιδεών και ψηφιακών λύσεων με σκοπό την βέλτιστη διασύνδεση των αγροτών και των επιχειρηματιών του αγροτικού τομέα με τις μεγάλες επιχειρήσεις του γεωργικού κλάδου. Σύμφωνα με την σχετική ηλεκτρονική επιστολή, η διαδικασία υποβολής αιτήσεων για υπαγωγή στο πρόγραμμα είναι ανοικτή έως τις 22/12 τ.ε., ενώ οι ενδεχομένως ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα του προγράμματος, στη διεύθυνση: <https://innsomnia.es/es/agrobanktech-digital-innovation.html>.

Αξιολογήσεις διεθνών οίκων για την ισπανική οικονομία εν όψει νέας Κυβέρνησης Sánchez

Στις 17/11 ο διεθνής οίκος αξιολόγησης Fitch διατήρησε την αξιολόγηση του αξιόχρεου της Ισπανίας στο “A-“ με σταθερή προοπτική, σε συνέχεια της ορκωμοσίας του Πρωθυπουργού Pedro Sánchez για μία νέα κυβερνητική θητεία. Επισημαίνεται ότι λίγο νωρίτερα, ένας από τους κύριους οίκους αξιολόγησης, η Moody’s, είχε προειδοποιήσει για πιθανό αρνητικό αντίκτυπο επί της πιστοληπτικής ικανότητας της Ισπανίας και πιθανή υποβάθμιση αυτής, συμφωνιών της Κυβέρνησης με πολιτικές ομάδες όπως οι Junts ή η Esquerra Republicana de Catalunya (ERC). Οίκος Fitch διατήρησε ωστόσο σταθερή την αξιολόγησή του για την Ισπανία, βασιζόμενος στην αιτιολογία των προηγούμενων αξιολογήσεών του, η οποία σχετιζόταν με την εκτίμηση ότι η Ισπανία διαθέτει «διαφοροποιημένη» οικονομία και

παραγωγική βάση, σταθερούς θεσμούς και διακυβέρνηση. Οίκος Fitch επισημαίνει στην έκθεσή του ότι «παρά τις αντιξοότητες, τα πλεονάσματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διατηρήθηκαν», επισημαίνει πάντως ότι «το δημόσιο χρέος παραμένει σε υψηλά επίπεδα, ενώ το σχετικά χαμηλό επίπεδο ιδιωτικών επενδύσεων και παραγωγικότητας συνεχίζει να αποτελεί τροχοπέδη στη μεγέθυνση του ΑΕΠ. Οίκος Fitch αναφέρει στην έκθεσή του ότι «η σταθερή προοπτική αντανάκλα την εκτίμηση ότι η νέα Κυβέρνηση της Ισπανίας θα συνεχίσει να εφαρμόζει πολιτικές που ευθυγραμμίζονται σε γενικές γραμμές με το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της χώρας», ενώ όσον αφορά την πολιτική κατάσταση, οίκος Fich εκτιμά ότι «η αυξανόμενη πολιτική πόλωση και η εξάρτηση του Sánchez από αποσχιστικά κόμματα στην επικείμενη κοινοβουλευτική περίοδο, ενδέχεται να δημιουργήσουν προκλήσεις».

Οίκος Fitch προβλέπει ανάπτυξη της ισπανικής οικονομίας 1,7% το 2024, έναντι 2,3% που προβλέπει για το τέλος του τρέχοντος έτους, σε αμφότερες τις περιπτώσεις πάνω από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις για την Ευρωζώνη, ενώ εκτιμά το φετινό δημοσιονομικό έλλειμμα στο 3,9% του ΑΕΠ. Fitch επισημαίνει ότι η πίεση των επιτοκίων θα γίνει αισθητή στην εγχώρια ζήτηση του τελευταίου τριμήνου του έτους με αποτέλεσμα την ελαφρά επιβράδυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης. Οίκος Fitch εκτιμά εξάλλου πως «με τη νέα Κυβέρνηση

αναμένονται κάποιες αλλαγές στον προϋπολογισμό του 2024, ο οποίος βασίζεται σε σενάριο χωρίς πολιτικές αλλαγές, λαμβάνοντας υπόψη τις παραμέτρους του προϋπολογισμού του 2023, αλλά λαμβάνοντας υπόψη τα προσωρινά μέτρα που θα λήξουν στο τέλος του 2023, όπως λ.χ. ο ΦΠΑ στα βασικά τρόφιμα, ο οποίος όπως ανακοίνωσε ο κ. Sánchez θα διατηρηθεί και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024».

Από την άλλη πλευρά, ο οίκος αξιολόγησης Moody's εκτίμησε πως «η μερική διαγραφή του χρέους που συμφωνήθηκε με την Καταλονία, η δημιουργία νέου δημοσιονομικού πλαισίου, η παροχή αμνηστίας σε όλους όσους είχαν εμπλακεί στη διαδικασία του αποσχιστικού δημοψηφίσματος και η πιθανότητα διεξαγωγής νέου δημοψηφίσματος στην Καταλονία είναι παράγοντες που αυξάνουν τον πολιτικό κίνδυνο για το κράτος στο σύνολό του». Ο οίκος Moody's επισημαίνει ότι «ο ακριβής αντίκτυπος θα εξαρτηθεί από τον τρόπο εφαρμογής των πολιτικών συμφωνιών, τις λεπτομέρειες που δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί και την ικανότητα της νέας Κυβέρνησης να υλοποιήσει μια διευρυμένη πολιτική ατζέντα, υπό την βασική προϋπόθεση ότι όλα τα μέρη που στηρίζουν την Κυβέρνηση Sánchez θα στηρίξουν επίσης τους Γενικούς Προϋπολογισμούς του 2024. Οίκος Moody's θεωρεί επίσης ότι «οι πολιτικές συμφωνίες που επιτεύχθηκαν αναμένεται να επιδεινώσουν τον κοινωνικό κατακερματισμό», εκτιμώντας επίσης ότι «ο

μεγαλύτερος κίνδυνος της Κυβέρνησης συνασπισμού θα μπορούσε να είναι οι πιθανές μεταβολές απόψεων ενός ή περισσοτέρων από τους σημερινούς εταίρους της». Ο Moody's πάντως αναφέρεται και σε θετική επίδραση των πολιτικών συμφωνιών και κυρίως της συμφωνίας μερικής διαγραφής χρέους επί των οικονομιών των Αυτόνομων Κοινοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στην Καταλονία.

Συμφωνία μεταξύ Κοινότητας Ανδαλουσίας και Κεντρικής Κυβέρνησης Ισπανίας για εξεύρεση λύσης σχετικά με την άρδευση της περιοχής Doñana στην Ανδαλουσία

Η Ισπανίδα Υπουργός Οικολογικής Μετάβασης, Teresa Ribera, και ο Πρόεδρος της Αυτόνομης Κοινότητας της Ανδαλουσίας, Juan Manuel Moreno, υπέγραψαν την 27/11 συμφωνία που βάζει τέλος στην διετή αντιπαράθεση σχετικά με την περιοχή της Doñana, με το Λαϊκό Κόμμα (PP) να αποσύρει τελικά το νομοσχέδιο που επρόκειτο να νομιμοποιήσει εκατοντάδες εκτάρια παράνομων αρδευόμενων εκτάσεων στην περιοχή.

Η διοίκηση της Αυτόνομης Κοινότητας Ανδαλουσίας είχε παρουσιάσει σχετική πρόταση νόμου για την επέκταση της άρδευσης στη Doñana, παρά την αντίθετη γνώμη της Ευρ. Επιτροπής, η οποία τελικά τον ανάγκασε σε υποχώρηση. Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Ανδαλουσίας ανακοίνωσε στις 27/11 ότι αποσύρει εν λόγω πρόταση, με

αντάλλαγμα μια συμφωνία ύψους 350 εκατ. ευρώ, για αποζημιώσεις προς μετατροπή των καλλιεργειών στην περιοχή El Condado της Huelva και σε εννέα άλλους δήμους της Ανδαλουσίας, εν όψει της παύσης άντλησης υδάτων από τον τυγχάνοντα υπερεκμετάλλευσης υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής. Ωστόσο, οι ωφελούμενες εκτάσεις θα βρίσκονται σε 14 πόλεις που συνδέονται με τον υδροφόρο ορίζοντα της Doñana, στις επαρχίες της Σεβίλλης και του Cádiz. Τα ανωτέρω κονδύλια αποζημιώσεων αφορούν ενισχύσεις ύψους 100.000 ευρώ ανά εκτάριο, την οποία οι δικαιούχοι θα λαμβάνουν σε διάστημα πενταετίας (20.000 ευρώ ετησίως), υπό τον όρο της παύσης καλλιέργειας της γης τους. Οι αγρότες που επιθυμούν να συνεχίσουν τη γεωργία θα έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ του να μετατρέψουν τη γη τους σε βρόχινες καλλιέργειες ή σε βιολογική παραγωγή, αλλά σε αυτή την περίπτωση οι ενισχύσεις θα είναι σημαντικά μικρότερες. Οι πληρωμές θα πραγματοποιούνται ετησίως και μόνο εφ' όσον αποδεικνύεται αυστηρή συμμόρφωση στους όρους της συμφωνίας. Επιπλέον, η εγκατάλειψη των καλλιεργειών θα πρέπει να γίνει για μια περίοδο 30 ετών, αν και τα χρήματα θα καταβληθούν την πρώτη δεκαετία.

Ο κ. Moreno χαρακτήρισε τη συμφωνία που επιτεύχθηκε μετά από σχεδόν δύο μήνες διαπραγματεύσεων «ιστορική» και τόνισε ότι «προστατεύει» τη Doñana από μια «παγιωμένη» κατάσταση, συμβιβάζοντας την

περιβαλλοντική προστασία με την κοινωνική πρόοδο της περιοχής.

Εν λόγω συμφωνία οριστικοποιείται υπό το «άγρυπνο» βλέμμα της Ευρ. Επιτροπής, η οποία είχε στο στόχαστρό της την Ισπανία, εν όψει της πρότασης νομιμοποίησης των παράτυπων καλλιεργειών, προκαλώντας έντονες αντιδράσεις από περιβαλλοντικές ομάδες και τον επιστημονικό κόσμο. Όπως αναφέρουν εδώ οικονομικές πηγές, η Ευρ. Επιτροπή είχε απειλήσει ανοικτά την Ισπανία με παραπομπή στο Δικαστήριο της Ε.Ε., αν τελικά προχωρούσε στην εφαρμογή της πρότασης νόμου.

Σχεδιαζόμενες απολύσεις προσωπικού Telefónica - ματαίωση σχεδιαζόμενης επένδυσης Ford

Α. Η διοίκηση του μεγάλου τηλεπικοινωνιακού παρόχου της Ισπανίας, Telefónica, ανακοίνωσε στις 27/11 στους κύριους συνδικαλιστικούς φορείς των εργαζομένων ότι πρόκειται να τροποποιήσει την πολιτική της όσον αφορά την απασχόληση, γεγονός που αναμένεται να επηρεάσει τις βασικές της θυγατρικές στην Ισπανία (Telefónica España, Móviles και Soluciones). Η διοίκηση του Ομίλου Telefónica δεν παρουσίασε ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα σχετικά με το εύρος της αναπροσαρμογής της πολιτικής της για την απασχόληση, ωστόσο συνδικαλιστικές πηγές εκτιμούν ότι αυτή θα επηρεάσει περίπου 2.500 εργαζόμενους, ήτοι πλησίον του 12% του εργατικού δυναμικού του Ομίλου στην Ισπανία. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των συνδικάτων, ο Όμιλος

Telefónica θα εγκαταλείψει τη μέθοδο της ενθάρρυνσης της οικειοθελούς παραίτησης που εφαρμόζε από το 2016 σε περιπτώσεις που επιθυμούσε να μειώσει το προσωπικό του, επιστρέφοντας στη μέθοδο των ομαδικών απολύσεων που είχε εφαρμόσει παλαιότερα, όπως για παράδειγμα στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας. Εδώ οικονομικές πηγές αναφέρουν σχετικά ότι τότε είχαν υπάρξει έντονες επικρίσεις για την πολιτική ομαδικών απολύσεων εξαιτίας του κόστους που δημιουργούσε για το ισπανικό κράτος και γι' αυτό το λόγο η Telefónica άλλαξε τη μέθοδο πραγματοποίησης μειώσεων εργατικού δυναμικού από το 2015 και έπειτα, επιλέγοντας προγράμματα «εξόδου με κίνητρα» που δεν έχουν κόστος για το κράτος.

Κατά την παρούσα φάση η εταιρεία δεν έχει διευκρινίσει τους λόγους της αλλαγής της μεθόδου μειώσεων προσωπικού, ούτε και το εάν η νέα μέθοδος θα έχει κόστος για το Δημόσιο ή θα βαρύνει εξ ολοκλήρου την Telefónica. Εκτιμάται από κλαδικές πηγές ωστόσο ότι ο Όμιλος Telefónica θα διαθέσει κονδύλια άνω του 1 δισ. ευρώ για την κάλυψη του κόστους των μειώσεων προσωπικού, ποσόν που αναμένεται να προσαυξηθεί κατά περίπου 200 εκατ. ευρώ που συνδέονται με πρόγραμμα μειώσεων που αφορούν περίπου 300 διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων του Ομίλου, καθώς και διευθυντές θυγατρικών της Telefónica. Όπως διευκρινίζουν κλαδικές πηγές, η διοίκηση του Ομίλου δεν κάνει λόγο επισήμως για

επιστροφή στις ομαδικές απολύσεις, ωστόσο γίνεται αντιληπτό ότι στρέφεται σε περισσότερο ευέλικτες μεθόδους μειώσεων προσωπικού από ό,τι οι εθελούσιες αποχωρήσεις. Επισημαίνεται εξάλλου ότι Όμιλος Telefónica έχει προγραμματίσει και κλείσιμο εγκαταστάσεων και υποδομών του που θεωρούνται πλεονάζουσες λόγω αφ' ενός της πλήρους εξωτερικής ανάθεσης της εξυπηρέτησης οικιακών συνδρομητών, και αφ' ετέρου της αντικατάστασης του δικτύου χαλκού από δίκτυο οπτικών ινών.

Όπως αναφέρουν κλαδικές πηγές, η τελευταία φορά που η Telefónica εφαρμόσε σχέδιο εθελουσίων εξόδων ήταν το 2021, επηρεάζοντας 2.418 εργαζόμενους, με κόστος περίπου 1,4 δισ. ευρώ. Σημειωτέον ότι το αντίστοιχο σχέδιο του 2019 είχε σημάνει την αποχώρηση περίπου 2.600 εργαζομένων, με κόστος 1,7 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τις κλαδικές εκτιμήσεις, η νέα υπό υιοθέτηση πολιτική απασχόλησης στην Telefónica συνδέεται απολύτως με την αβεβαιότητα που επικρατεί ως προς την ιδιοκτησία του Ομίλου, μετά την «αιφνιδιαστική» είσοδο της Saudi Telecom Company (STC) προς 2 ½ περίπου μηνών.

Β. Όπως αναφέρουν εδώ οικονομικές πηγές, μεγάλος Όμιλος αυτοκινητοβιομηχανίας Ford Motor έχει πολύ πρόσφατα αναθεωρήσει τα σχέδιά του όσον αφορά την παραγωγή ηλεκτροκίνητων οχημάτων από το ισπανικό εργοστάσιό του στην περιοχή Almussafes της Κοινότητας Βαλένθια, ενώ παράλληλα φαίνεται να αναβάλει επ' αόριστον την

ημερομηνία έναρξης κατασκευής ηλεκτρικών οχημάτων στην Ισπανία, τουλάχιστον προς το παρόν, «εξαιτίας αδυναμιών της εγχώριας αγοράς». Σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό από τον Ιούνιο 2022, η παραγωγική μονάδα της Βαλένθια σχεδιάζοταν να παράγει δύο από τα νέα μοντέλα ηλεκτροκίνητων οχημάτων του Ομίλου Ford, με προοπτική να λανσάρει το πρώτο μοντέλο στα τέλη του 2025 και το δεύτερο το 2026 ή το 2027. Ωστόσο, Όμιλος Ford φαίνεται να αναθεωρεί ολόκληρη τη στρατηγική του στην Ισπανία, παρ' ότι έχει υπάρξει ήδη συμφωνία με τα εργατικά συνδικάτα προκειμένου να διευκολυνθεί η εν λόγω γραμμή παραγωγής ηλεκτροκίνητων οχημάτων, με αποτέλεσμα πλέον τα συνδικάτα να ζητούν εγγυήσεις από τον Όμιλο σχετικά με διασφάλιση επαρκούς φόρτου εργασίας με σκοπό τη διατήρηση 4.700 θέσεων εργασίας στην Ισπανία, για όσο καιρό διαρκέσει η καθυστέρηση της έναρξης παραγωγής ηλεκτρικών οχημάτων. Σημειώνεται ότι η Ford Iberia, η οποία έχει κατασκευάσει πολλά μοντέλα οχημάτων στην Ισπανία, κατασκευάζει επί του παρόντος το Ford Kuga στο εργοστάσιο της Βαλένθια και το φορτηγό Transit Connect, του οποίου θα σταματήσει οριστικά την παραγωγή από τον Δεκέμβριο του τρέχοντος έτους έως τον Μάρτιο του 2024. Από το έτος 2019 η εταιρεία έχει προβεί σε σταδιακές μειώσεις παραγωγής και απόσυρσης μοντέλων που κατασκευάζονταν στη μονάδα της Almussafes. Κλαδικές πηγές αναφέρουν

σχετικά ότι Όμιλος Ford εκτιμά πως στην Ισπανία δεν υπάρχει ακόμη επαρκής εγχώρια αγορά, αλλά ούτε και επαρκείς υποδομές φόρτισης, γεγονότα που «φρενάρουν» την επένδυση σε ηλεκτροκίνητα οχήματα στη μονάδα Almussafes. Όπως αναφέρουν κλαδικές εκτιμήσεις, Όμιλος Ford αντιμετωπίζει προβλήματα υψηλού κόστους παραγωγής παντού στην Ευρώπη και συνεπώς η παραμονή του στην περιοχή της Βαλένθια θα εξαρτηθεί από την οικονομική στήριξη που θα λάβει από το ισπανικό Κράτος.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δίδει «δημοσιονομικό περιθώριο» στην Ισπανία

Σε συνέχεια της υποβολής στη διάρκεια του Οκτωβρίου από την ισπανική Κυβέρνηση στην Ε.Ε. του Σχεδίου Προϋπολογισμού για το έτος 2024, η Ευρ. Επιτροπή ανακοίνωσε πως δίνει στην Ισπανία λίγο περισσότερο «δημοσιονομικό χώρο» κατά την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του 2024. Επισημαίνεται ότι ήδη προ ημερών, η Ευρ. Επιτροπή επισήμανε στο ισπανικό Κράτος ότι θα πρέπει να μειώσει το έλλειμμα από 3,9% που εκτιμάται ότι θα ανέλθει φέτος σε 3% του ΑΕΠ το 2024, εξοικονομώντας 10 δισ. ευρώ κρατικών δαπανών, ωστόσο από την άλλη πλευρά παρέχει ένα επιπλέον «στρώμα ασφαλείας» πρόσθετων δαπανών ύψους περίπου 3 δισ. ευρώ σε σύγκριση με τον αρχικό προγραμματισμό της ισπανικής Κυβέρνησης. Σημειώνεται ότι την περασμένη εβδομάδα, Η Ευρ. Επιτροπή είχε προειδοποιήσει την Ισπανία σχετικά με τα υψηλά επίπεδα

ελλείμματος και δημόσιου χρέους, ζητώντας ένα μεσοπρόθεσμο σχέδιο δημοσιονομικής εξυγίανσης. Με την έγκριση του πρόσθετου περιθωρίου δημοσιονομικών ελιγμών, εκτιμάται πως η Ευρ. Επιτροπή δίδει ταυτόχρονα στη νεοσύστατη Κυβέρνηση Sánchez ένα μικρό περιθώριο για την προετοιμασία του κρατικού προϋπολογισμού του επόμενου έτους, τη στιγμή ακριβώς που αυτή πρέπει να διαπραγματευτεί και να επιτύχει γρήγορα την κοινοβουλευτική στήριξη του σχεδίου προϋπολογισμού για το επόμενο έτος.

Εκχώρηση μεριδίου ισπανικού Ομίλου Ferrovial στο αεροδρόμιο Heathrow

Ο μεγάλος ισπανικός κατασκευαστικός Όμιλος Ferrovial ανακοίνωσε στην Εθνική Επιτροπή Αγοράς Κινητών Αξιών (CNMV) της Ισπανίας ότι έχει καταλήξει σε συμφωνία να πωλήσει στα επενδυτικά Ταμεία Ardian (Γαλλία) και PIF (το κρατικό επενδυτικό Ταμείο της Σαουδικής Αραβίας), έναντι ποσού 2,735 δισ. ευρώ το μερίδιο 25% της συμμετοχής της στο μετοχικό κεφάλαιο του Ομίλου FGP Torco που διαχειρίζεται το αεροδρόμιο Heathrow του Λονδίνου. Σύμφωνα με εδώ οικονομικές πηγές, γαλλικό επενδυτικό Ταμείο αναμένεται να αποκτήσει μερίδιο 15%, ενώ σασουδαραβικό αναμένεται αποκτήσει μερίδιο 10%, μέσω χωριστών επενδυτικών οχημάτων. Η συναλλαγή υπόκειται σε συμμόρφωση με το δικαίωμα πρώτης προσφοράς και τα πλήρη δικαιώματα που μπορούν να

ασκηθούν από τους υπολοίπους μετόχους της FGP Torco.

Σύμφωνα με τις ίδιες ανωτέρω πηγές, ισπανική πολυεθνική εξετάζει το ενδεχόμενο πώλησης του μεριδίου της στο αεροδρόμιο του Λονδίνου εδώ και αρκετό καιρό, ειδικά ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων της πανδημίας, που επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τη δραστηριότητα αυτού. Σημειώνεται ότι η παρουσία της Ferrovial στο αεροδρόμιο Heathrow χρονολογείται εδώ και 17 χρόνια, ενώ άλλοι σημαντικοί μέτοχοι σε αυτό είναι οι Qatar Investment Authority (QIA), με 20%, η Caisse de Dépôt et Placement du Québec (CDPQ), το επενδυτικό ταμείο της Σιγκαπούρης GIC και η China Investment Corporation.

Σύμφωνα με δηλώσεις του Διευθύνοντος Συμβούλου της Ferrovial Aeropuertos, κ. Bugeja «τα τελευταία 17 χρόνια ως επενδυτές, έχουμε συμβάλει στη μεταμόρφωση του Heathrow, μαζί με τους υπόλοιπους μετόχους, υλοποιώντας μεγάλα επιτεύγματα, μεταξύ των οποίων την επίβλεψη μιας επένδυσης αξίας 12 δισ. λιρών, την επέκταση της χωρητικότητας του αεροδρομίου με την κατασκευή του τερματικού σταθμού 2 και τη βελτίωση της λειτουργικής απόδοσης του αεροδρομίου». Επισημαίνεται ότι Όμιλος Ferrovial προτίθεται διατηρήσει προσήλωσή του στην ανάπτυξη αεροδρομίων και στην πραγματοποίηση επενδύσεων στον συγκεκριμένο τομέα, μέσω των συμμετοχών που διαθέτει στα αεροδρόμια Αμπερντίν, Γλασκόβης και Σαουθάμπτον στο Ηνωμένο

Βασιλείο, καθώς και στο τουρκικό αεροδρόμιο Dalaman, αλλά και στο νέο τερματικό σταθμό του αεροδρομίου JFK στη Νέα Υόρκη.

Επίσκεψη στην αγορά νωπών της Μαδρίτης (Mercamadrid)

Ο επικεφαλής Γραφείου Ο.Ε.Υ. Μαδρίτης επισκέφθηκε στις 28/11 τ.ε., την μεγάλη κεντρική αγορά νωπών προϊόντων της Μαδρίτης (Mercamadrid), μίας από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη, όπου συναντήθηκε με την Διευθύντρια Επιχειρηματικής Ανάπτυξης κα Lola Román Gallego και την υπεύθυνη Εξωτερικών Δράσεων της εν λόγω Διεύθυνσης, κα Paloma Díaz del Río. Ξεναγήθηκε και στα τρία τμήματα της αγοράς, αρχικά εν συντομία στην ιχθυόσκαλα η οποία μόλις είχε ολοκληρώσει την ημερήσια λειτουργία της, εν συνεχεία στην αγορά νωπών φρούτων και λαχανικών και τέλος εν συντομία στην κρεαταγορά.

Επισημαίνεται ότι η Mercamadrid ιδρύθηκε το έτος 1982. Βασικοί της μέτοχοι είναι ο Δήμος Μαδρίτης (μερίδιο 51,13%) και ο κρατικός Όμιλος εμπορίας και logistics τροφίμων Mercasa (μερίδιο 48,63%), ενώ με μικρότερο ποσοστό (0,24%) μετέχουν διάφοροι μικρομέτοχοι (εμπορικές συντεχνίες, χρήστες κλπ.). Η Mercamadrid ισχυρίζεται πως είναι η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή αγορά νωπών τροφίμων, καθώς και ότι η ιχθυόσκαλα της ευρίσκεται στη δεύτερη θέση παγκοσμίως μετά την αγορά Tsukiji, στο Τόκιο. Διαθέτει

επιφάνεια 222 στρεμμάτων, όπου στεγάζονται συνολικά 800 και πλέον εταιρείες – σημεία πώλησης των τριών υποκλάδων. Τη μεγαλύτερη επιφάνεια κατέχει η αγορά φρούτων και λαχανικών (124,4 χιλ. τετρ. μέτρα), ακολουθούμενη από την ιχθυόσκαλα (42,6 χιλ. τετρ. μέτρα) και την κρεαταγορά (32,6 χιλ. τετρ. μέτρα), ενώ επίσης υπάρχουν εκτάσεις αποθηκευτικών χώρων, εμπορικών υπηρεσιών και logistics, πράσινοι χώροι, χώροι στάθμευσης φορτηγών και άλλων οχημάτων, καθώς και περιοχή 453,5 χιλ. τετρ. μέτρων όπου υλοποιείται project επέκτασης της αγοράς. Επίσης η Mercamadrid στεγάζει κέντρο επαγγελματικής κατάρτισης / επιμόρφωσης για επαγγελματίες του κλάδου. Η αγορά νωπών φρούτων και λαχανικών στεγάζει 153 εταιρείες σε 342 καταστήματα, προσφέροντας 2.600 θέσεις εργασίας. Οι κλειστοί της χώροι καταμεμημένοι σε 6 μεγάλες αποθήκες, καθώς και έναν χωριστό αποθηκευτικό χώρο για την ωρίμανση των μπανανών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της διοίκησής της, η Mercamadrid διαθέτει στην εγχώρια αγορά περίπου 2,2-2,5 εκατ. τόνους φρούτων και λαχανικών σε ετήσια βάση και καταλαμβάνει την πρώτη θέση πανευρωπαϊκά. Η ιχθυόσκαλα, ομοίως η μεγαλύτερη στην Ευρώπη όσον αφορά την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εμπορεύεται ετησίως περί τους 170-175 χιλ. τόνους ιχθυηρών σύμφωνα με τα στοιχεία της Mercamadrid. Στεγάζει 156 εταιρείες σε σημεία πώλησης, προσφέροντας προϊόντα σε λιανοπωλητές, εταιρείες του

κλάδου εστίασης, αλυσίδες αγορών, μεγάλα καταστήματα κ.λπ. Η ιχθυόσκαλα διαθέτει επίσης αποβάθρες φόρτωσης και εκφόρτωσης, χώρους στάθμευσης και εκφόρτωσης, 2 μονάδες παραγωγής πάγου, μεγάλες ψυκτικές εγκαταστάσεις. Τέλος, η κεντρική κρεαταγορά που τέθηκε σε λειτουργία το έτος 1999, διαθέτει κρέατα και προϊόντα κρεάτων για εμπορική διανομή, εστιατόρια και ξενοδοχεία στην Ισπανία. Στην κεντρική κρεαταγορά στεγάζονται κατ' αρχάς οι 24 εταιρείες κρέατος που απαρτίζουν την Ένωση Βιομηχανιών Κρέατος της Μαδρίτης (AIE), ενώ συνολικά υπάρχουν 70 εταιρείες εμπορίας κρεάτων εγκατεστημένες στη Mercamadrid που συνολικά διαθέτουν περί τους 590-600 χιλ. τόνους προϊόντων και καλύπτουν τη ζήτηση περισσότερων από 7.000 πελατών που απασχολούνται στην εμπορική διανομή και την εστίαση.

Σημαντικό είναι ότι όπως ανέφεραν εκπρόσωποι κυρίως της αγοράς φρούτων και λαχανικών, οι βασικοί πελάτες τους είναι εγχώριοι λιανέμποροι – μεταπράτες – καταστήματα εμπορίας νωπών, ενώ οι μεγάλες αλυσίδες «ψωνίζουν» και αυτές σε δευτερογενή βάση, κυρίως για να συμπληρώσουν το φάσμα προϊόντων που ήδη προμηθεύονται απ' ευθείας από εγχώριες πηγές ή πηγές στο εξωτερικό. Αρκετές από τις επιχειρήσεις που στεγάζονται στη Mercamadrid είναι και εξαγωγείς. Σημειώνεται επιπλέον ότι Mercamadrid, όπως και Mercabarna (η κεντρική αγορά της Βαρκελώνης), διαθέτουν εξαιρετικά

οργανωμένα τμήματα στατιστικών στοιχείων, τα οποία τροφοδοτούν τις ιστοσελίδες τους και περιλαμβάνουν στοιχεία διακινούμενων ποσοτήτων και αξιών σε καθημερινή βάση, μέσες τιμές κλπ.

Επισημαίνεται ότι κατά την περιήγηση στις εγκαταστάσεις / σημεία πώλησης των ισπανικών επιχειρήσεων νωπών φρούτων και λαχανικών, πραγματοποιήθηκαν συνομιλίες με ορισμένους εξ αυτών (ενδεικτικά επιχειρήσεις Félix Palacios, Fruiver, Centrimerca, Eurobanan), οποίοι εξέφρασαν γνώση και ικανοποίηση από τις εισαγωγές ελληνικών ακτινιδίων, δηλώνοντας ότι περιστασιακά πραγματοποιούν και εισαγωγές άλλων φρούτων από Ελλάδα, όπως κεράσια και σταφύλια, ορισμένες φορές και πορτοκάλια, προς συμπλήρωση εμπορικού τους μείγματος.

Εγκαινία παράκαμψης σιδηροδρομικής γραμμής υψηλής ταχύτητας Pajares προς Asturias, έπειτα από έργα διάρκειας 20 ετών και επενδύσεις 4 δισ.

Στις 29 Νοεμβρίου ο Ισπανός Βασιλιάς Φίλιππος ο 6ος και ο Πρωθυπουργός κ. Sánchez εγκαινίασαν σιδηροδρομική παράκαμψη προδιαγραφών υψηλής ταχύτητας που συνδέει τις περιοχές La Robla (León) και Pola de Lena (Asturias), μήκους 50 χλμ., η οποία σύμφωνα με την Κυβέρνηση συνιστά τη μεγαλύτερη επένδυση που έχει γίνει στην Ισπανία σε έργο δικτύου υψηλής ταχύτητας, με επενδύσεις συνολικής αξίας 4

δισ. ευρώ, οι εργασίες κατασκευής της οποίας ολοκληρώθηκαν έπειτα από 20 έτη. Η εναρκτήρια σιδηροδρομική διαδρομή αναχώρησε από το σταθμό Μαδρίτης-Chamartín, με επιβάτες τον Βασιλιά και τον Πρωθυπουργό, καθώς και τον Υπουργό Μεταφορών κ. Puente και τον Πρόεδρο του Πριγκιπάτου της Asturias κ. Barboń, ως επικεφαλής μεγάλης λίστας εγχώριων προσωπικοτήτων που συμμετείχαν στην αποστολή, με τελικό προορισμό την πόλη Οβιέδο, με μέγιστη ταχύτητα 250 χλμ. την ώρα. Η εν λόγω παράκαμψη αποτελείται από τη συνένωση δώδεκα ορεινών σηράγγων, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 80% της διαδρομής (40 χλμ. που μπορούν να διανυθούν υπογείως σε 15 λεπτά), μια ψευδοσήραγγα και δέκα οδογέφυρες (μήκους 1,8 χλμ.) που χρησιμεύουν για τη σύνδεση της οροσειράς της Κανταβρίας, ανοίγοντας τον δρόμο για τις αμαξοστοιχίες υψηλής ταχύτητα προς το Πριγκιπάτο των Asturias. Επισημαίνεται ότι ο πρώτος συρμός υψηλής ταχύτητας διέσχισε το σύστημα σηράγγων με ταχύτητα λίγο άνω των 200 χλμ. την ώρα.

Με την εγκαινίαση του εν λόγω έργου, «το μήκος του ισπανικού σιδηροδρομικού δικτύου υψηλής ταχύτητας ξεπερνά τα 4.000 χιλιόμετρα και τα 65 δισ. ευρώ σε αξία επενδύσεων», όπως δήλωσε σχετικά ο κ. Sánchez. Επιπροσθέτως, ανακοινώθηκε ότι η δημόσια επιχείρηση διαχείρισης των υποδομών του σιδηροδρομικού δικτύου, Adif (Administrador de Infraestructuras

Ferrovias), εργάζεται κατά την παρούσα φάση για την κατασκευή σιδηροδρομικών γραμμών προς την Κανταβρία, τη Χώρα των Βάσκων, τη Ναβάρρα, την Εστρεμαδούρα, καθώς και για τη σύνδεση μεταξύ της Μούρθια και της Αλμερίας. Σύμφωνα με τον Ισπανό Πρωθυπουργό, «η αξία του χαρτοφυλακίου σιδηροδρομικών έργων υψηλής ταχύτητας στη χώρα ανέρχεται σε 9 δισ. ευρώ». Κύριος Sánchez αναφέρθηκε επίσης σε εργατικό δυναμικό 5.000 εργαζομένων που συμμετείχαν στις εργασίες κατασκευής και στις εταιρείες που τις πραγματοποίησαν. Η διπλή ηλεκτρική γραμμή διαθέτει σύστημα σηματοδότησης επιπέδου 2 ERTMS, ενώ η κυκλοφορία μπορεί να πραγματοποιηθεί σε μέγιστη ταχύτητα 275 χλμ. την ώρα, εξοικονομώντας περισσότερο από μία ώρα σε χρόνο ταξιδιού μεταξύ Asturias και Μαδρίτης.

Όπως σημειώνουν εγχώριες οικονομικές πηγές, από τα κονδύλια συνολικού ύψους 4 δισ. που διατέθηκαν στην παράκαμψη Rajares, σχεδόν 650 εκατ. προέρχονται από ευρωπαϊκά κονδύλια, ενώ από τις Βρυξέλλες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη Συνοχή και τις Μεταρρυθμίσεις, Πορτογαλία και Ferreira, μίλησε για ένα «σημαντικό στάδιο προόδου» για τον ισπανικό σιδηρόδρομο και για την Ισπανία γενικότερα. Όσον αφορά τις σημειωθείσες καθυστερήσεις, η Adif εξήγησε ότι το συγκεκριμένο έργο υπήρξε ένα από τα πλέον περίπλοκα μηχανολογικά έργα που έχουν πραγματοποιηθεί στην Ευρώπη, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο, εξαιτίας της

γεωλογίας της περιοχής και των διαρροών νερού, ενώ επίσης τόνισε τον άρτιο εξοπλισμό που έχει εγκατασταθεί για την προστασία και την ασφάλεια τόσο των σηράγγων όσο και της κυκλοφορίας.

Απόκτηση μεριδίου 10,6% ισπανικού τεχνολογικού Ομίλου Indra από JP Morgan

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η ισπανική Εθνική Επιτροπή Αγορών Κινητών Αξιών (CNMV), διεθνής επενδυτική τράπεζα JP Morgan απέκτησε μερίδιο 10,585% στο κεφάλαιο του ισπανικού Ομίλου Indra, κορυφαίου σε διεθνές επίπεδο του κλάδου τεχνολογικής μηχανικής στους τομείς της αεροδιαστημικής, της άμυνας και των μεταφορών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η JP Morgan καθίσταται ο δεύτερος μεγαλύτερος μέτοχος της Indra, πίσω από το Ισπανικό Δημόσιο που κατέχει μερίδιο 25,159% μέσω της Κρατικής Εταιρείας Βιομηχανικών Συμμετοχών (SEPI) και μπροστά από τον ισπανικό Όμιλο Escríbano που πολύ πρόσφατα αύξησε το μερίδιό του στο 8%. Όπως σημειώνεται από την CNMV, το μεγαλύτερο μέρος του μεριδίου που απέκτησε η JP Morgan αντιστοιχεί σε χρηματοοικονομικά μέσα / παράγωγους τίτλους (10,572%) και μόνο το 0,013% σε άμεση συμμετοχή της στην Indra. Στο πλαίσιο αυτό, το 10,585% της Indra ισοδυναμεί με 267,39 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές αγοράς, με την τιμή των μετοχών της εταιρείας να ευρίσκονται στα 14,3 ευρώ στο κλείσιμο της

ημέρας 29ης Νοεμβρίου. Όπως αναφέρουν πηγές της αγοράς, «δεν είναι προς το παρόν γνωστό εάν η απόκτηση συμμετοχής από πλευράς JP Morgan έχει πραγματοποιηθεί για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων, ως τρόπος προετοιμασίας της εισόδου άλλου επενδυτή στο μετοχικό κεφάλαιο της Indra.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΕΥ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΜΑΔΡΙΤΗ

1. Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, παρακαλείστε όπως αναφέρεται η πηγή.
2. Εφ' όσον δεν επιθυμείτε πλέον να λαμβάνετε τα Ενημερωτικά Δελτία του Γραφείου ΟΕΥ Μαδρίτης, παρακαλείστε όπως αποστείλετε σχετικό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μας (ecocom-madrid@mfa.gr).
3. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από το Υπουργείο Εξωτερικών, παρέχονται από τα υποκείμενα αυτών εκουσίως και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για παροχή ενημέρωσής τους ή για στατιστικούς σκοπούς. Η διαχείριση και προστασία των προσωπικών δεδομένων υπόκειται στα οριζόμενα στο εθνικό, κοινοτικό και διεθνές δίκαιο, σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως εκάστοτε ισχύει (Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων από το Υπουργείο Εξωτερικών: βλ. <http://www.agora.mfa.gr/prostasia-prosopikon-dedomenon>).
4. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο προέρχονται τόσο από επίσημες πηγές (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, Κεντρική Τράπεζα, ιστοσελίδες Υπουργείων και δημοσίων φορέων κ.α.), όσο και από ειδήσεις σε έντυπα και άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης τηρεί επιφύλαξη ως προς τις ειδησεογραφικές πηγές, για τις οποίες δεν εγγυάται την ακρίβειά τους.